

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 31Dz/16/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 9622200148
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9622200148.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom zo sudcov: Mgr. Michal Novotný ako predseda, JUDr. Zdenka Reisenauerová ako členka a JUDr. Michal Matulník, PhD., ako člen, v disciplinárnej veci proti disciplinárne obvinenému: U.. P. X., sudca Okresného súdu W. Q., pre disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 3 písm. d) v spojení s ods. 2 písm. i) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich v znení účinnom do 30. novembra 2021 (navrhovateľka: predsedníčka Okresného súdu W. Q.), o námietkach zaujatosti takto

rozhodol:

Podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku v spojení s § 4 a § 24 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z. z. (disciplinárneho súdneho poriadku) sa nekoná o námietkach zaujatosti, ktoré disciplinárne obvinený 3. augusta 2022 vzniesol vo veci vedenej pod sp. zn. 33 D 5/2022 proti sudcovi Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky prof. JUDr. PhD. Petrovi Potáschovi, PhD. a sudkyňi Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky Mgr. Kristíne Babiakovej.

odôvodnenie:

1. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky koná v disciplinárnej veci uvedenej v záhlaví. V súlade s § 12 ods. 1 a 4 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (disciplinárny súdny poriadok) bol tento návrh pridelený senátu 33 D, ktorého členmi sú aj sudca prof. JUDr. PhD. Peter Potásch, PhD., a sudkyňa Mgr. Kristína Babiaková.

2. Pred otvorením ústneho pojednávania 3. augusta 2022 disciplinárne obvinený ústne namietol zaujatosť oboch uvedených členov disciplinárneho senátu. V zápisnici o ústnom pojednávaní sú námietky zaznamenané takto:

„Námietky zaujatosti podávam z objektívnych dôvodov. Moja právna zástupkyňa bola členkou tímu na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky, ktorá vykonávala reformu justície začiatkom milénia až do roku 2006, v tomto období bol ministrom spravodlivosti neskorší zakladateľ Paneurópskej vysokej školy práva a predseda Paneurópskej Únie na Slovensku. Zároveň uvádzam, že ja mám bezpečnostnú previerku, moju sudcovskú spôsobilosť skúmala súdna rada. Mojimi dôverníkmi je súčasná predsedníčka Paneurópskej Únie na Slovensku aj jej manžel. Vzhľadom na skutočnosť, že som sa včera dozvedel, že prof. JUDr. Peter Potásch, PhD., pôsobí na Paneurópskej vysokej škole, na ktorej pôsobia aj sympatizanti Paneurópskej Únie, aby nedošlo k nejakému konfliktu záujmov, napr. typu latentnej subordinácie, navrhujem, aby bol z tohto konania v zmysle judikovanej zásady zdania ESLP vylúčený pán prof. Potásch. Subjektívne dôvody voči tomuto členovi senátu nemám. Osobne prof. Potáscha nepoznám.

Vo vzťahu k členke senátu Mgr. Kristíne Babiakovej uvádzam, že sú tam subjektívne dôvody. Spomenul som si, že sme sa spoznali okolo roku 2005. Opakovane sme sa stretli. Bolo to u kamaráta jej manžela S. I. na S.. Nevie, či tam bol prítomný aj predseda advokátskej komory U.. O.. K subjektívnym

dôvodom uvádzam, že si myslím, že sme si aj potykali. Bolo to v čase, keď som navštevoval strýka mojej expriateľky S. I.. Aby nevznikli nejaké pochybnosti o jej zaujatosti, vznášam námietku zaujatosti z opatrnosti.“

3. Sudca prof. JUDr. PhDr. Potásch, PhD. vo vyjadrení najskôr upozornil, že údaje o jeho pôsobení na Paneurópskej vysokej škole sú verejne známe niekoľko rokov. S U. U. Č. (zakladateľ tejto školy a minister spravodlivosti v rokoch 1998 až 2002) nie je a nebol v kontakte, ani neexistoval hierarchický vzťah medzi nimi. V uvedených rokoch bol sudca prof. JUDr. PhDr. Potásch, PhD. študentom právnickej fakulty a na Paneurópskej vysokej škole začal pôsobiť až v roku 2009. Paneurópska Únia na Slovensku je občianskym združením, ktoré nie je súčasťou Paneurópskej vysokej školy. Len z verejných zdrojov sa dozvedel, že jeho predsedníčkou je P. Y. N.. K nej ani k jej manželovi nemá žiaden vzťah. Zdôraznil, že disciplinárne obvinený nijako nekonkretizoval, v čom by mali spočívať tvrdený konflikt záujmov alebo „latentná subordinácia“. Z týchto dôvodov sudca prof. JUDr. PhDr. Potásch, PhD. nesúhlasil s vylúčením z rozhodovania.

4. Sudkyňa Mgr. Babiaková vo svojom vyjadrení všeobecne upozornila na to, že dôvodom vylúčenia môže byť priateľský vzťah, ktorý si však vyžaduje určitú intenzitu. Sama okolnosť, že sudca pozná stranu, alebo naopak, nemôže byť dôvodom vylúčenia. Priznala, že v minulosti sa s disciplinárne obvineným stretla tak, ako to opísal, u spoločného známeho, na podrobnosti tohto stretnutia si už vôbec nespomína. Nenadviazala s ním žiadne bližšie kontakty a nepamätá si, že by si potykali, a tak nesúhlasila, aby bola vylúčená z rozhodovania.

5. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky prejednal námietky zaujatosti v trojčlennom senáte (§ 24 ods. 2 D. s. p.).

6. Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý sa podľa § 4 D. s. p. použije aj v disciplinárnom konaní, je z vykonávania úkonov disciplinárneho konania vylúčený okrem iného sudca, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci, k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, alebo k obhajcovi alebo k zákonnému zástupcovi. Zvyšná časť tohto ustanovenia nie je použiteľná v disciplinárnom súdnom konaní: neprichádza v ňom do úvahy účasť poškodeného (porov. vymedzenie účastníkov v § 21 D. s. p., ako aj uznesenie tun. súdu č. k. 31 D 3/2022-93 zo 6. júla 2022) a tým ani jeho splnomocnenca (§ 53 Trestného poriadku, ktorý sa navyše podľa § 4 D. s. p. v disciplinárnom konaní ani nepoužije) a v disciplinárnom konaní neexistuje žiaden iný „orgán činný v disciplinárnom konaní“.

7. Podľa § 24 ods. 1 D. s. p. môže disciplinárne obvinený namietať zaujatosť sudcov disciplinárneho senátu, ak nastanú okolnosti, ktoré môžu zakladať dôvod ich zaujatosti. Námietku zaujatosti musí uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa dotknutý subjekt o dôvodoch zaujatosti dozvedel; na neskôr oznámenú námietku zaujatosti sa neprihliada. Pre začiatok plynutia sedemdňovej lehoty podľa uvedeného ustanovenia je tak rozhodné „dozvedenie sa“ o dôvodoch zaujatosti. Pri posudzovaní konkrétnej námietky zaujatosti je tak potrebné sa zaoberať tým, kedy sa subjekt dozvedel o tých skutočnostiach, ktoré vo svojej námietke uvádza, ako aj tým, kedy sa dozvedel o tom, že práve namietaný sudca je tým sudcom, ktorý má rozhodovať o jeho veci. Z použitej formulácie „dozvedenie sa“ je zrejme, že rozhodujúce je nadobudnutie vedomosti o takejto skutočnosti. Nie je rozhodné, či si subjekt túto skutočnosť zapamätal, prípadne ako a kedy ju zo svojej pamäťovej stopy vylovil. Podstatné je, kedy o určitej skutočnosti získal vedomosť, na základe ktorej následne mohol vnútorne vyhodnotiť, či tu sú alebo nie sú dôvody uvedené v § 31 ods. 1 Trestného poriadku, ktoré by zakladali pochybnosť o nezaujatosti sudcu.

8. Námietku zaujatosti proti sudkyňi Babiakovej sám disciplinárne obvinený založil na ich spoločnom stretnutí v roku 2005. Najneskôr v roku 2005 tak získal vedomosť o tom, že sa s Mgr. Babiakovou stretol a (podľa svojho tvrdenia) si potykali. Je zrejme, že vedomosť o tejto skutočnosti získal skôr než sedem dní pred dňom, kedy námietku zaujatosti vzniesol (3. augusta 2022). Z obsahu spisu sp. zn. 33 D 5/2022 zároveň vyplýva, že disciplinárne obvinený bol už 20. apríla 2022 (doručenka k č. I. 4) upovedomený o tom, že Mgr. Babiaková je sudkyňou disciplinárneho senátu v jeho veci. Je samozrejme možné, že disciplinárne obvinený nemusel pri krátkom stretnutí v roku 2005 postrehnúť priezvisko sudkyne, prípadne sa jej priezvisko mohlo medzičasom zmeniť (čo však ani sám netvrdí), a preto sa sama vedomosť o mene a priezvisku sudkyne nemusela spojiť s vedomosťou o tom, že ide o osobu, s ktorou sa v roku 2005 stretol. Zároveň však z obsahu spisu (zápisnica č. I. 67) vyplýva,

že disciplinárne obvinený sa zúčastnil ústneho pojednávania pred disciplinárnym senátom už 9. júna 2022, na ktorom bola prítomná aj sudkyňa Babiaková. Ústne pojednávanie síce bolo po približne piatich minútach odročené, disciplinárne obvinený však Mgr. Babiakovú osobne videl (odhliadnuc od toho, že v daný deň ten istý disciplinárny senát vykonal v jeho prítomnosti aj verejné zasadnutie vo veci 33 D 12/2021). Najneskôr v tomto okamihu sa tak disciplinárne obvinený dozvedel, že členkou senátu je osoba, s ktorou sa v roku 2005 stretol. Námietku zaujatosti tak podľa § 24 ods. 1 D. s. p. z tohto dôvodu mohol vzniesť najneskôr do 16. júna 2022. Ak tak urobil až 3. augusta 2022, je takáto námietka oneskorená a podľa citovaného ustanovenia sa na ňu neprihliada.

9. Pokiaľ ide o námietku proti sudcovi Potáschovi, treba predovšetkým prisvedčiť tomu, že okolnosť jeho pôsobenia na Fakulte práva Paneurópskej vysokej školy je široko známa. Opakovane sa táto skutočnosť zdôrazňovala napríklad už v čase, kedy kandidoval na funkciu sudcu tunajšieho súdu (napr. správa zo 17. júna 2021, <https://dennikn.sk/minuta/2434240/>, správa z 18. júna 2021, <https://dennikn.sk/2435412/podarilo-sa-najvyssi-spravny-sud-ma-dost-sudcov-aby-zvladol-rychly-start-v-auguste/>), jeho životopis je spolu so životopismi ostatných sudcov už niekoľko mesiacov dostupný na webstránke tunajšieho súdu (<https://www.nssud.sk/sk/sud/sudcovia/>). Ústavný súd Slovenskej republiky už v minulosti v podobnej situácii vyslovil, že ak je určitá informácia verejne prístupná už v čase začatia konania, nemôže obvinený pri neskoršom vznesení námietky zaujatosti účinne tvrdiť, že túto informáciu získal až neskôr (porov. uznesenie sp. zn. I. ÚS 337/2011).

10. V tu prerokúvanej veci je navyše potrebné brať do úvahy, že disciplinárne obvinený je sudcom, ktorý nielenže má predpísané právnické vzdelanie, ale ktorý je aj aktívne činný v justičnom prostredí. U takejto osoby možno očakávať, že skutočnosti, ktoré sú široko verejne diskutované (ako napríklad zriadenie tunajšieho súdu a kandidáti naň) a v justičnom prostredí aj dostupné, sa dozvedela okamihom, kedy sa stali takto verejne známymi. V dôsledku toho senát neuveril tvrdeniu disciplinárne obvineného, že o pôsobení sudcu prof. JUDr. PhDr. Potáscha, PhD. na Paneurópskej vysokej škole sa dozvedel jeden deň pred uplatnením tejto námietky, teda 2. augusta 2022. Naopak, senát vychádzal z toho, že táto informácia bola verejne známa a dostupná už 20. apríla 2022, kedy bol disciplinárne obvinený upovedomený o tom, že sudca prof. JUDr. PhDr. Potásch, PhD. je členom disciplinárneho senátu vo veci sp. zn. 33 D 5/2022. Osobne mohol sudcu spoznať najneskôr na už uvedenom ústnom pojednávaní 9. júna 2022. Námietka zaujatosti, ktorú z tohto dôvodu uplatnil voči sudcovi prof. JUDr. PhDr. Potáschovi, PhD. 3. augusta 2022, tak nebola uplatnená v zákonnej sedemdňovej lehote podľa § 24 ods. 1 D. s. p., a preto sa na ňu neprihliada.

11. Už len na dôvažok senát dopĺňa, že podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku, ktorý sa podľa § 4 D. s. p. tiež použije v disciplinárnom konaní, sa nekoná o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31. Už citované ustanovenie § 31 ods. 1 Trestného poriadku pritom dovoľuje založiť námietku zaujatosti na určitom vzťahu sudcu k veci alebo k tam uvedeným osobám. Pod pojmom „vzťah sudcu“ k veci treba rozumieť existenciu konkrétnych skutočností, ktoré aspoň všeobecne spájajú sudcu s danou vecou. Môže ísť napríklad o účasť sudcu na vytýkanom skutku, o nároky, ktoré by zo skutku mohli vzniknúť iným osobám proti sudcovi alebo sudcu proti iným osobám, alebo o právny či hospodársky záujem sudcu na určitom konkrétnom posúdení skutku alebo viny. Pod pojmom „vzťah sudcu“ k určitej osobe treba rozumieť skutočnosti, ktoré priamo spájajú sudcu s touto osobou rodinným, priateľským, profesionálnym, obchodným alebo podobne intenzívnym vzťahom. Ako vyplýva aj zo znenia § 24 ods. 1 D. s. p., je všeobecným predpokladom námietky zaujatosti to, že musia nastať konkrétne okolnosti, ktoré o takýchto vzťahoch sudcu svedčia. Tieto okolnosti musí dotknutý subjekt, ktorý námietku zaujatosti uplatňuje, v námietke zaujatosti dostatočne jasne odôvodniť tak, aby z nej bolo možné ustáliť, čo konkrétne (aké konkrétne skutočnosti) napíňajú niektorý z uvedených vzťahov sudcu v zmysle § 31 ods. 1 Trestného poriadku.

12. V konkrétnostiach môže byť problematické rozlíšiť, kedy je námietka zaujatosti len nedostatočne odôvodnená (teda nevedie k záveru, že tvrdený vzťah dosahuje intenzitu, ktorú predpokladá § 31 ods. 1 Trestného poriadku) a kedy je z hľadiska uvedeného ustanovenia celkom bezobsažná (teda jej dôvody sa celkom míňajú s dôvodmi uvedenými v citovanom ustanovení). Pokiaľ je však podávateľom námietky v disciplinárnom konaní osoba, ktorá má právnické vzdelanie a navyše vykonáva právnické povolanie (sudca, prokurátor, súdny exekútor, notár), možno očakávať, že námietka bude dostatočne jasne identifikovať vzťah medzi členom disciplinárneho senátu a vecou alebo niektorou osobou, ktorý má zakladať dôvody uvedené v § 31 ods. 1 Trestného poriadku. V tu prerokúvanej veci je pochybné,

či obsah námietky disciplinárne obvineného proti sudcovi prof. JUDr. PhDr. Potáschovi, PhD. vôbec dovoľuje identifikovať, aký vzťah medzi ním a disciplinárne obvineným, resp. jeho obhajkyňou má vôbec zakladať dôvod vylúčenia podľa uvedeného ustanovenia. Námietka disciplinárne obvineného totiž spočíva vo viac-menej útržkovitom pospávaní viacerých skutočností - činnosti obhajkyne na ministerstve spravodlivosti do roku 2006, osoby U.. Č., založenia Paneurópskej vysokej školy (práva), existencie Paneurópskej Únie na Slovensku, jej predsedníčky ako dôverníčky disciplinárne obvineného - bez náležitého objasnenia vzťahov medzi nimi. Tak z námietky nie je jasné, aký je vzťah medzi činnosťou obhajkyne na ministerstve spravodlivosti a založením Paneurópskej vysokej školy - okrem toho, že v oboch prípadoch „vystupuje“ osoba U.. Č., nie je vôbec zrejmé, či obhajkyňa bola akokoľvek spojená so založením tejto školy, či U.. Č. radila alebo odporúčala jej založenie a pod. Následne nie je zrejmé, čo by malo spájať pôsobenie U.. Č. na Paneurópskej vysokej škole s pôsobením sudcu prof. JUDr. PhDr. Potáscha, PhD. na nej, keďže námietka nevy vymedzuje ani len čas ich pôsobenia. Už celkom nejasné je prepojenie medzi činnosťou predsedníčky Paneurópskej Únie na Slovensku ako dôverníčky disciplinárne obvineného a sudcu prof. JUDr. PhDr. Potáscha, PhD. - nie je zrejmé, či sudca prof. JUDr. PhDr. Potásch, PhD. mal pri tejto jej činnosti určité postavenie, či sa s predsedníčkou stretol alebo radil a pod. Z námietky zaujatosti je tak zrejmé v zásade len to, že sudca Potásch bol činný na Paneurópskej vysokej škole, kde rovnako ako on sú alebo boli činné iné osoby. Takto vymedzené dôvody však neodôvodňujú žiaden konkrétny vzťah sudcu k veci alebo k osobám v zmysle § 31 ods. 1 Trestného poriadku, v dôsledku čoho by sa o námietke nemalo konať ani podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku.

13. Podľa ustanovenia § 24 ods. 2 D. s. p. je úlohou trojčlenného senátu rozhodnúť o námietke zaujatosti. Zo znenia tohto ustanovenia nevyplýva, že by sa právomoc tohto senátu obmedzovala na rozhodnutie, či sudca je alebo nie je vylúčený. Naopak, toto ustanovenie zveruje tomuto senátu najvšeobecnejšiu právomoc rozhodnúť o námietke zaujatosti, a to akýmkoľvek zákonom ustanoveným spôsobom. Zo skôr citovaných ustanovení § 24 ods. 1 D. s. p. a § 32 ods. 6 Trestného poriadku zreteľne vyplýva, že na námietku môže neprihliadať, resp. o nej ďalej nekonať už samotný disciplinárny senát, pred ktorým bola uplatnená. Pokiaľ však disciplinárny senát námietku predloží senátu podľa § 24 ods. 2 D. s. p., neznamená to, že by tento senát bol jeho postupom viazaný a že by nemohol dospieť k záveru, že námietka zaujatosti spĺňa podmienky na to, aby sa o nej ďalej nekonalo.

14. V tu prerokovanej veci bolo zistené, že disciplinárne obvinený svoju námietku uplatnil po uplynutí lehoty ustanovenej v § 24 ods. 1 D. s. p. Námietka zaujatosti tak nebola podľa vôbec spôsobilá na to, aby sa o nej konalo. Podľa názorov doktríny a súdnej praxe k § 32 ods. 6 Trestného poriadku sa o tom, že sa o námietke zaujatosti nekoná, nevydáva žiadne rozhodnutie. Pretože však disciplinárny senát predložil vec senátu podľa § 24 ods. 2 D. s. p. a tento senát tak mal o námietke rozhodnúť uznesením, v súlade s § 32 ods. 6 Trestného poriadku vo forme uznesenia vyslovil, že o námietke z uvedených dôvodov nebude konať. Takýto postup (vyslovenie tohto následku uznesením) zodpovedá aj požiadavka právnej istoty, keďže tým bude táto otázka vyriešená s účinkom právoplatnosti (§ 184 Tr. por. v spojení s § 4 D. s. p.).

15. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyseľne).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.